

РІШЕННЯ
щодо присудження наукового ступеня кандидата наук

Спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук Д 41. 053. 01 Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Міністерства освіти і науки України, м. Одеса, прийняла рішення щодо присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук Листопад Наталі Леонідівні на підставі прилюдного захисту дисертації «Педагогічні умови формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів» у вигляді рукопису за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти «12» квітня 2024 року, протокол № 7.

Листопад Наталя Леонідівна 1982 року народження, громадянка України освіта вища: закінчила у 2005 році Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського зі спеціальності «Дошкільне виховання» та здобула кваліфікацію магістра педагогічної освіти, викладача педагогіки та психології.

Працює викладачем Комунального закладу «Одеський педагогічний фаховий коледж», м. Одеса з серпня 2005 р. до теперішнього часу.

Кандидатська дисертація виконана в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Міністерство освіти і науки України.

Рекомендовано до захисту 23 лютого 2024 року.

Здобувач має 31 наукову працю, із них: 1 колективна монографія, 7 статей у наукових фахових виданнях України, 3 публікації в періодичних міжнародних наукових виданнях, 20 публікацій апробаційного характеру.

Офіційні опоненти:

Ковшар Олена Вікторівна, доктор педагогічних наук зі спеціальності 13.00.08 – дошкільна педагогіка, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Криворізького державного педагогічного університету, дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. На нашу думку, в дослідженні необхідно було дати визначення понять «інформаційно-комунікаційні технології», «інформаційно-комунікаційний простір», «цифровий простір».

2. Уважаємо, що педагогічна умова - використання в освітньому процесі професійно-зорієнтованого цифрового контенту та фасилітативна підтримка самостійного його розроблення здобувачами фахової передвищої педагогічної дошкільної освіти - поєднує дві окремі частини. Можливо, логічно її розділити на дві педагогічні умови.

3. Уважаємо, що дослідження було повнішим, якщо б принцип фасилітаційної підтримки був доповнений індивідуальним підходом у формуванні цифрової культури студентів педагогічних коледжів.

4. Доречно було б для формування цифрової культури запропонувати інші освітні компоненти навчальних планів підготовки здобувачів фахової передвищої педагогічної спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Чекан Оксана Іванівна, кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.08 – дошкільна педагогіка, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти Мукачівського державного університету, дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. На нашу думку, у теоретичній частині роботи недостатню увагу авторка приділила визначенню зарубіжного досвіду далекого зарубіжжя, який міг би поглибити розуміння самого процесу цифрової культури та технології її формування.

2. На с. 107 дисертації ідеться про «педагогічне менторство» здобувачів освіти. Вважаємо доцільним уточнити, яким чином це відобувалось і яким був його результат.

3. Виникла необхідність у запитанні: «Яким Ви уявляєте персональне освітнє цифрове середовище вихователя-практика ЗДО, сформулюйте його».

4. Вимагає пояснення рівень сформованості цифрової культури, номінований Вами як «поглиблений». Чим він вирізняється від високого і достатнього?

На кандидатську дисертацію та автореферат надійшли відгуки:

1) від кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, підготовлений і підписаний завідувачем кафедри, кандидатом педагогічних наук, доцентом Лілією Вейланде (протокол № 7 від 25 березня 2024 року). Відгук позитивний. Є побажання: «у змісті автореферату було б доцільно більш ґрунтовно розкрити особливості методики діагностики сформованості цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта»;

2) від доктора педагогічних наук, професора, начальника навчального відділу Одеського Національного медичного університету Ірини Анненкової. Відгук позитивний. Є побажання: «у змісті автореферату діагностувально-оцінювальний блок описано не достатньо. Доречно було б подати не лише критерії і рівні, а й показники сформованості цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта»;

3) від кафедри дошкільної педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, підписаний завідувачем кафедри, доктором педагогічних наук, професором Людмилою Загородньою (протокол № 10 від 28 березня 2024 року). Відгук позитивний. Є побажання: «у вступі автореферату авторка наводить суперечності між: соціальним замовленням сучасного суспільства щодо професійної підготовки в закладах фахової передвищої освіти висококваліфікованих фахівців, здатних до самоосвіти, професійної діяльності в умовах сучасного цифрового суспільства, і недостатньою теоретичною та практичною розробленістю проблеми формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів; педагогічним потенціалом

цифрової культури та наявним несистематизованим практичним досвідом щодо її формування у студентів педагогічних коледжів, відсутністю науково-обґрунтованих педагогічних умов, недостатньою розробленістю науково-методичного забезпечення і педагогічного супроводу формування цифрової культури у майбутніх педагогів-вихователів. Однак у висновках бажано було б пояснити, чи вдалося авторці розв'язати їх у процесі експериментальної роботи?»;

4) від кафедри педагогіки та освітнього менеджменту КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», підготовлений і підписаний завідувачем кафедри, кандидатом педагогічних наук, доцентом Нелею Кузнецовою. Відгук позитивний. Є певні дискусійні моменти: «модель формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів була б інформативнішою, якби авторка зазначила методи й форми відповідно до кожного етапу формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів»;

5) від доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри початкової та дошкільної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського Олени Трифонової. Відгук позитивний. Є зауваження: «чому авторка розглядає формування цифрової культури саме у студентів педагогічних коледжів, а не здобувачів фахової передвищої освіти?»;

б) від доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Тетяни Потапчук. Відгук позитивний. Є зауваження: «у тексті автореферату слід було б подати порівняльну характеристику результатів констатувального і контрольного етапів експериментального дослідження у вигляді діаграми, що наочно висвітлила б позитивну динаміку рівнів сформованості цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта».

У дискусії взяли участь члени спеціалізованої вченої ради:

1. Кічук Н. В., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.04.

Зауважень немає.

2. Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.04.

Є побажання: «більше висвітлити у висновках дисертаційного дослідження особистісні зміни здобувачів освіти».

3. Койчева Т. І., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.04.

Зауважень немає.

4. Березовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.08.

Зауважень немає.

5. Попова О. В., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.02.

Зауважень немає.

6. Лесіна Т. М., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.04.

Зауважень немає.

7. Ковтун О. В., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.02.

Зауважень немає.

8. Рогальська-Яблонська І. П., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.08.

Зауважень немає.

8. Богуш А. М., доктор педагогічних наук, професор, 13.00.02.

Є зауваження: «викликає сумнів можливість формування у студентів педагогічного фахового коледжу цифрової зрілості»;

і побажання: «видати методичний посібник для вихователів закладів дошкільної освіти».

При проведенні таємного голосування виявилось, що із 17 членів докторської ради, які взяли участь у голосуванні (з них 7 докторів наук за профілем дисертації)

«За» 17 членів докторської ради;

«Проти» немає;

недійсних бюлетенів немає.

Висновок

спеціалізованої вченої ради Д 41.053.01 Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» про дисертацію Листопад Наталі Леонідівни з теми «Педагогічні умови формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

На підставі аналізу дисертаційного дослідження Листопад Наталі Леонідівни з теми «Педагогічні умови формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів», виступів опонентів – доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.08 – дошкільна педагогіка, професора, завідувача кафедри дошкільної освіти Криворізького державного педагогічного університету Ковшар Олени Вікторівни; кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.08 – дошкільна педагогіка, доцента, доцента кафедри дошкільної та спеціальної освіти Мукачівського державного університету Чекан Оксани Іванівни; відгуків про автореферат дисертації та матеріалів прилюдного захисту дисертації спеціалізована вчена рада

ухвалила:

Дисертація Листопад Наталі Леонідівни є самостійним завершеним дослідженням проблеми професійної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти в умовах педагогічного коледжу.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до наукової теми кафедри педагогіки «Мультиплікативна парадигма професійного становлення фахівців» (№ 0114U007157), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Тему дисертації затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського» (протокол № 12 від 30 червня 2016 року).

Актуальність теми дослідження. зумовлена впливом цифрової трансформації на всі сфери життя суспільства, включно і ринок праці, освіту, культуру тощо. Сучасне суспільство вимагає від закладів фахової передвищої освіти підготовки висококваліфікованих фахівців, які були б здатні до ефективного використання цифрових технологій в усіх сферах життєдіяльності. Що передбачає не лише здобуття необхідних знань і навичок під час навчання, але й розвиток здатності до самоосвіти та адаптації до постійних змін у цифровому суспільстві.

Найбільш суттєві результати дослідження: визначено та науково обґрунтовано педагогічні умови формування цифрової культури студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта (стимулювання майбутніх вихователів ЗДО до ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітній діяльності; організація комфортного і безпечного цифрового освітнього середовища; використання в освітньому процесі професійно-зорієнтованого цифрового контенту та фасилітативна підтримка самостійного його розроблення здобувачами фахової передвищої педагогічної дошкільної освіти).

Наукова новизна одержаних результатів: уперше розроблено модель (цільовий, методологічний, структурно-теоретичний, процесуальний, методичний, діагностувально-оцінювальний, результативний блоки) формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Визначено і науково обґрунтовано зміст феномену «цифрова культура студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта» та його структуру в єдності когнітивно-операційного, мотиваційно-ціннісного і діяльнісно-праксеологічного компонентів; критерії оцінювання рівнів сформованості цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта (пізнавально-зорієнтовний, особистісно-рефлексивний, професійно-творчий) із відповідними показниками; схарактеризовано рівні сформованості цифрової культури

студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта (поглиблений, достатній, задовільний, низький); уточнено поняття «цифрова грамотність», «цифрова компетентність», «цифрова зрілість», «цифровий світогляд», «цифрове освітнє середовище педагогічного коледжу», «формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта»; подальшого розвитку дістала методика підготовки фахових молодших бакалаврів у закладах фахової передвищої освіти.

Практичне значення дослідження полягає у: розробленні методики діагностики сформованості цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта й експериментальної методики формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта; оновленні системи самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти і розробленні комплексу самостійно-дослідницьких завдань для студентів коледжу спеціальності 012 Дошкільна освіта для набуття ними уявлень щодо формування їхньої цифрової культури; розкритті особливостей застосування інформаційно-комунікаційних технологій для формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта; розробленні методичних рекомендацій із дотримання правил кібербезпеки та захисту від негативних інформаційних впливів і соціальної відповідальності в роботі з професійно-зорієнтованим цифровим контентом, здійсненні рефлексії успішності застосування цифрового освітнього контенту; збагаченні змісту навчальних дисциплін («Інформатика», «Вступ до спеціальності (Технологія галузі 01 Освіта/Педагогіка)», «Інформаційні технології та технічні засоби», «Педагогіка») та педагогічної практики («Навчальна (психолого-педагогічна) практика», «Педагогічна практика») додатковими темами і завданнями, спрямованими на формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Матеріали дослідження можуть бути використані в системі підготовки фахових молодших

бакалаврів у закладах фахової передвищої освіти, а також стануть у нагоді в процесі проходження здобувачами фахової передвищої освіти ознайомлювальної й активної педагогічних практик, виконання курсових робіт, у системі вищої і післядипломної педагогічної освіти, неформальної та інформальної освіти майбутніх вихователів ЗДО.

Апробацію матеріалів дослідження здійснено на 14 міжнародних науково-практичних конференціях, 20 всеукраїнських науково-практичних конференціях та 2 регіональних науково-практичних конференціях, висвітлено у 31 науковій праці, із них – 1 колективна монографія (у співавторстві), 7 статей у наукових фахових виданнях України, 3 публікації в періодичних міжнародних наукових виданнях (Китайська Народна Республіка, Республіка Польща, Федеративна Республіка Німеччина), 20 публікацій апробаційного характеру.

Спеціалізована вчена рада рекомендує експериментальний матеріал дослідження використовувати в процесі підготовки здобувачів фахової передвищої освіти за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка; для розроблення навчальних програм тих освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності, педагогічної практики, навчально-методичних посібників і рекомендацій для здобувачів фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта; при оновленні змісту навчально-методичних комплексів освітніх компонентів і завдань педагогічної практики; у системі підвищення кваліфікації викладачів фахової передвищої освіти та вихователів закладів дошкільної освіти.

Спеціалізована вчена рада вважає, що дисертація Листопад Наталі Леонідівни з теми «Педагогічні умови формування цифрової культури студентів педагогічних коледжів» є завершеною самостійною науковою працею, виконаною особисто дисертантом у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить наукові положення і висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у розвиток теорії і

практики фахової передвищої освіти.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження (позбавлення) наукових ступенів доктора (кандидата) наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку докторська рада присуджує

Листопад Наталі Леонідівні

науковий ступінь кандидата педагогічних наук

за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Головуючий на засіданні спеціалізованої
вченої ради з присудження наукового ступеня
доктора наук Д 41.053.01

Алла БОГУШ

Учений секретар спеціалізованої
вченої ради з присудження
наукового ступеня доктора наук

Тетяна КОЙЧЕВА

12 квітня 2024 року